

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2017. szeptember 13.*ⁱ

„Előzetes döntéshozatal – A szociális biztonsági rendszerek alkalmazása – Migráns munkavállalók – Az alkalmazandó jogszabályok meghatározása – 1408/71/EGK rendelet – A 14. cikk (2) bekezdése b) pontjának i. alpontja – Szokásosan két vagy több tagállam területén munkavállalóként tevékenységet végző személy – A valamely tagállamban foglalkoztatott, és a három hónapos fizetés nélküli szabadság ideje alatt egy más tagállam területén munkavállalóként tevékenységet végző személy”

A C-569/15. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia legfelsőbb bírósága) a Bírósághoz 2015. november 5-én érkezett, 2015. október 30-i határozatával terjesztett elő az

X

és

a **Staatssecretaris van Financiën** között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: L. Bay Larsen tanácselnök (előadó), M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan és D. Šváby bírák,

főtanácsnok: M. Szpunar,

hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2016. december 14-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett írásbeli észrevételeket:

- a holland kormány képviseletében M. Bulterman és M. Noort, meghatalmazotti minőségben,
- a cseh kormány képviseletében M. Smolek és J. Vlácil, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében M. van Beek és D. Martin, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2017. március 8-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: holland.

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2008. június 17-i 592/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL 2008. L 177., 1. o.) módosított, a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendelet (a továbbiakban: 1408/71 rendelet) 1996. december 2-i 118/97/EK tanácsi rendelettel módosított és naprakésszé tett változata (HL 1997. L 28., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 3. kötet, 3. o.) 13. cikke (2) bekezdése a) pontjának és 14. cikke (2) bekezdése b) pontja i. alpontjának értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet az X és a Staatssecretaris van Financiën (pénzügyi államtitkár, Hollandia) között egy jövedelemadót és társadalombiztosítási járulékot megállapító határozat tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

A jogi háttér

- 3 A 1408/71 rendelet 1. cikke értelmében:

„E rendelet alkalmazásában:

a) »munkavállaló« és »önálló vállalkozó«:

- i. aki akár kötelezően, akár szabadon választható folytatólagos biztosítás keretében a munkavállalókra vagy önálló vállalkozókra vonatkozó szociális biztonsági rendszerek vagy a köztisztviselőkre vonatkozó különleges rendszer ágazataiba tartozó egy vagy több kockázattal szemben biztosított;

[...]”

- 4 E rendelet 13. cikke így rendelkezik:

„(1) A 14c. cikke és a 14f. cikke is figyelemmel, a rendelet hatálya alá tartozó személyekre csak egy tagállam jogszabályai alkalmazandóak. E jogszabályokat e cím rendelkezései szerint kell meghatározni.

(2) A 14–17. cikk rendelkezéseire is figyelemmel:

- a) egy tagállam területén alkalmazott személy e tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozik, még abban az esetben is, ha egy másik tagállam területén rendelkezik lakóhellyel, vagy ha az őt alkalmazó vállalkozás vagy munkáltató székhelye vagy lakóhelye egy másik tagállam területén található;

[...]”

- 5 Az említett rendelet 14. cikke kimondja:

„A 13. cikk (2) bekezdésének a) pontja az alábbi kivételekkel és körülmények között alkalmazandó:

[...]

- (2) Az a személy, akit szokásosan két vagy több tagállam területén foglalkoztatnak, a következők szerint meghatározott jogszabályok hatálya alá tartozik:

[...]

- b) az a) pontban nem említett személy azon tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozik:
- i. amelynek területén lakóhellyel rendelkezik, ha tevékenységét részben e tagállam területén végzi, vagy ha több olyan vállalkozás vagy több olyan munkáltató számára végez munkát, amelynek vagy akinek székhelye vagy lakóhelye különböző tagállamok területén található;

[...]"

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 6 X holland állampolgár 2006. március 1-je óta Hollandiában rendelkezik lakóhellyel, és ott végez munkát egy ugyanezen tagállamban székhellyel rendelkező munkáltató javára.
- 7 X megállapodott munkáltatójával, hogy 2008 decembere és 2009 februárja között három hónapos fizetés nélküli szabadságot vesz ki. Munkáltatója 2008. november 12-i levelében határozta meg a szabadság ezen időtartama alatt a munkaviszonyukra alkalmazandó kikötéseket és feltételeket. Leszögezte többek között, hogy a munkaszerződés e szabadság ideje alatt fennmarad, és X 2009. március 1-jével visszatér rendes munkahelyére.
- 8 X 2008 decemberétől 2009 februárjáig Ausztriában tartózkodott, ahol egy – e tagállamban székhellyel rendelkező – munkáltatónál síoktatóként dolgozott.
- 9 Az ezt követő években X nem vett igénybe fizetés nélküli szabadságot. A holland adóhatóság által az osztrák hatóságoktól beszerzett információkból kitűnik azonban, hogy 2010-ben az érintett kétszer is szerepel munkavállalóként az osztrák társadalombiztosítási nyilvántartásban. Ugyanez a helyzet a 2011–2013 közötti időszakban, amely során évente hozzávetőleg egy vagy két hét időtartamban szerepel e nyilvántartásban.
- 10 Az X és a pénzügyi államtitkár közötti jogvita a 2009. évre vonatkozó jövedelemadó és társadalombiztosítási járulék kiszámítására irányul. E jogvita különösen arra a kérdésre vonatkozik, hogy 2009 januárja és februárja során X biztosított volt-e a kötelező holland társadalombiztosítási rendszerben, és kellett-e ezen a jogcímen járulékot fizetnie.
- 11 A Rechtbank Gelderland (gelderlandi elsőfokú bíróság, Hollandia) ezen ítéletével szembeni fellebbezés nyomán a Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden (arnhem-leeuwardeni fellebbviteli bíróság, Hollandia) úgy határozott, hogy az X és a hollandiai székhelyű munkáltatója közötti munkaszerződés a fizetés nélküli szabadság időtartama alatt továbbra is fennállt, és a holland jogszabályokat 2009 januárjára és februárjára is alkalmazni kell.
- 12 X e határozattal szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a kérdést előterjesztő bírósághoz.
- 13 E körülmények között a Hoge Raad der Nederlanden (holland legfelsőbb bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) Úgy kell-e értelmezni az 1408/71 rendelet II. címét, hogy azt a Hollandiában lakóhellyel rendelkező munkavállalót, aki rendszerint Hollandiában végzi tevékenységét, és három hónapra fizetés nélküli szabadságot vesz igénybe, olyannak kell tekinteni, mint akit ezen időszakban (szintén) továbbra is Hollandiában foglalkoztatnak, ha i. a munkaviszony az említett időszakban továbbra is fennáll, és ii. az említett időszak a holland Werkloosheidswet (munkanélküliségről szóló törvény) alkalmazásában foglalkoztatási időszaknak minősül?
- 2) a) Mely jogszabályokat határoz meg alkalmazandóként az 1408/71 rendelet, ha az említett munkavállalót a fizetés nélküli szabadság ideje alatt másik tagállamban foglalkoztatják?

- b) Jelentőséggel bír-e ezzel összefüggésben az is, hogy az érintett személyt a következő évben kétszer, majd az azt követő három évben évente egyszer körülbelül egy-két hétig az említett másik tagállamban foglalkoztatták anélkül, hogy Hollandiában fizetés nélküli szabadságot vett volna igénybe?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

- 14 A kérdést előterjesztő bíróság az együttesen vizsgálandó kérdéseivel lényegében arra keres választ, hogy az 1408/71 rendelet 14. cikke (2) bekezdése b) pontjának i. alpontját úgy kell-e értelmezni, hogy az egyik tagállam területén lakóhellyel rendelkező és ott munkavállalóként tevékenységet végző személy, aki három hónapos fizetés nélküli szabadságot vesz igénybe, és ezalatt egy másik tagállam területén munkavállalóként végez kereső tevékenységet, e rendelkezés értelmében szokásosan két tagállam területén foglalkoztatottnak tekintendő.
- 15 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az 1408/71 rendelet II. címének rendelkezései, amelyek közé a 14. cikk (2) bekezdése is tartozik, az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében teljes és egységes kollíziós szabályrendszert képeznek, amelyek célja annak biztosítása, hogy az Európai Unión belül mozgó munkavállalók csak egy tagállam szociális biztonsági rendszeréhez tartozzanak, és így el lehessen kerülni az alkalmazandó tagállami jogszabályok halmozódását, valamint az esetlegesen ebből fakadó nehézségeket (2012. október 4-i *Format Urządzenia i Montaż Przemysłowe* ítélet, C-115/11, EU:C:2012:606, 29. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 16 E tekintetben az 1408/71 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének a) pontja kifejezetten akként rendelkezik, hogy egy tagállam területén munkavállalóként tevékenységet végző személy e tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozik, még abban az esetben is, ha egy másik tagállam területén rendelkezik lakóhellyel (lásd ebben az értelemben: 2012. október 4-i *Format Urządzenia i Montaż Przemysłowe* ítélet, C-115/11, EU:C:2012:606, 30. pont).
- 17 Az 1408/71 rendelet ezt az elvet ugyanakkor „a 14–17. cikk rendelkezéseire is figyelemmel” fogalmazza meg. Bizonyos, különleges helyzetekben ugyanis az e rendelet 13. cikke (2) bekezdésének a) pontjában foglalt általános szabály pusztán és egyszerű alkalmazása azzal a veszéllyel jár, hogy nem az elkerülését eredményezi az olyan, mind a munkavállalót, mind a munkáltatót és a szociális biztonsági intézményeket érintő adminisztrációs nehézségeknek, amelyek hatásuknál fogva akadályozhatják az említett rendelet hatálya alá tartozó személyek szabad mozgásának gyakorlását, hanem épp ellenkezőleg: a létrehozását (2012. október 4-i *Format Urządzenia i Montaż Przemysłowe* ítélet, C-115/11, EU:C:2012:606, 31. pont).
- 18 Az 1408/71 rendelet 14. cikke (2) bekezdése b) pontjának i. alpontja azt írja elő, hogy az a személy, aki két vagy több tagállam területén szokásosan munkavállalóként végez tevékenységet, azon tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozik, amelynek területén lakóhellyel rendelkezik, ha tevékenységének bármely részét ennek területén végzi.
- 19 Ebből a munkavégzés helye szerinti államhoz való kapcsolódás főszabályától eltérő rendelkezésből következik, hogy annak alkalmazása attól a feltételtől függ, hogy az érintett személy szokásosan két vagy több tagállam területén folytat-e munkavállalóként tevékenységet.
- 20 Következésképpen az olyan helyzetre, mint amilyen az alapügyben szerepel, csak abban az esetben vonatkozhat az 1408/71 rendelet 14. cikke (2) bekezdése b) pontjának i. alpontja, ha az érintett személy, aki számára munkáltatója – a munkaviszonyt fenntartva – több hónapos fizetés nélküli szabadságot engedélyezett, úgy tekinthető, hogy e szabadság ideje alatt e rendelkezés értelmében munkavállalóként végez tevékenységet azon tagállamban, amelynek területén e szabadságot igénybe vette.

- 21 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy a Bíróság a munkaviszony szülői szabadság idejére történő felfüggesztését illetően úgy határozott, hogy az a személy rendelkezik az 1408/71 rendelet értelmében vett „munkavállalói” minőséggel, aki biztosítva van akár egyetlen kockázat ellen is, akár kötelezően, akár szabadon választható biztosítás keretében, e rendelet 1. cikkének a) pontjában említett általános vagy különös szociális biztonsági rendszerben, függetlenül attól, hogy munkaviszonyban áll-e (2005. június 7-i Dodl és Oberhollenzer ítélet, C-543/03, EU:C:2005:364, 34. pont).
- 22 Egyébiránt a Bíróság ítélezési gyakorlatából kitűnik, hogy noha az 1408/71 rendelet II. címének rendelkezései – az I. címben szereplőkkel ellentétben – azon személyekre vonatkoznak, akik tevékenységüket munkavállalóként vagy önálló vállalkozóként folytatják, nem pedig azokra, akik munkavállalók vagy önálló vállalkozók, e rendeletnek és a kollíziós szabályok általa bevezetett rendszerének logikus és koherens értelmezése megköveteli az említett rendelet II. címe szóban forgó fogalmainak az 1. cikkének a) pontja szerinti fogalommeghatározások tükrében való értelmezését (lásd ebben az értelemben: 1997. január 30-i de Jaeck ítélet, C-340/94, EU:C:1997:43, 22. pont; 1997. január 30-i Hervein és Hervillier ítélet, C-221/95, EU:C:1997:47, 20. pont).
- 23 Következésképpen, mint ahogy az 1408/71 rendelet értelmében vett munkavállalói vagy önálló vállalkozói minősítés alapja is azon nemzeti szociális biztonsági rendszer, amelyben e munkavállaló vagy önálló vállalkozó biztosított, az 1408/71 rendelet II. címe értelmében azon tevékenységeket kell „munkavállalói” vagy „önálló vállalkozói” tevékenységnek tekinteni, amelyeket ilyennek minősítenek azon tagállamnak a szociális biztonság terén alkalmazandó jogszabályai, amelynek területén e tevékenységeket végzik (lásd ebben az értelemben: 1997. január 30-i de Jaeck ítélet, C-340/94, EU:C:1997:43, 23. pont; 1997. január 30-i Hervein és Hervillier ítélet, C-221/95, EU:C:1997:47, 21. pont).
- 24 Hasonlóképpen, mivel az adott személy a munkáltatója által engedélyezett fizetés nélküli szabadság alatt megőrzi munkavállalói minőségét, úgy tekinthető, hogy e személy az 1408/71 rendelet II. címe értelmében munkavállalóként végez tevékenységet, függetlenül attól, hogy e munkaviszonyból származó főbb kötelezettségek ezen meghatározott időszak során felfüggesztésre kerülnek.
- 25 Így olyan helyzetben, mint amilyen az alapügyben szerepel, amelyben a nemzeti szociális biztonsági jogszabályok a kérdést előterjesztő bíróság szerint azt írják elő, hogy a több hónapos fizetés nélküli szabadságot igénybe vevő személy ezen szabadság időtartama alatt továbbra is munkavállalóként folytat tevékenységet, ezen időszak alatt úgy tekinthető, hogy e személy e szabadság ideje alatt az 1408/71 rendelet II. címe értelmében munkavállalóként végez tevékenységet azon tagállamban, amelynek területén e szabadságot igénybe vette.
- 26 Ilyen esetben, ha az érintett személy ezen időszak alatt egy másik tagállam területén munkavállalóként végez tevékenységet, a helyzetére az 1408/71 rendelet 14. cikke (2) bekezdése b) pontja i. alpontja vonatkozhat, amennyiben ez utóbbi tagállam területén végzett tevékenység szokásos jellegű és jelentős mértékű (lásd ebben az értelemben: a mai napon hozott X ítélet, C-570/15, 19. pont).
- 27 Az ez utóbbi tagállam területén ezen időszakban végzett tevékenységek szokásos jellegének és jelentős mértékének megítélése érdekében különösen a tevékenységi időszakoknak a szerződéses iratokban meghatározott időtartamát és a munkavégzés azokban meghatározott jellegét, valamint adott esetben a folytatott tevékenység valós jellegét kell figyelembe venni (lásd ebben az értelemben: a mai napon hozott X ítélet, C-570/15, 21. pont).
- 28 E körülmények között a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia, hogy az érintett személy által az alapügyben szereplő három hónapos időszak alatt Ausztriában munkavállalóként folytatott tevékenység szokásos jellegű és jelentős mértékű-e, mivel e tekintetben nem releváns az a körülmény, hogy e személy ezen időszakot követően folytatott-e ilyen tevékenységet, vagy sem.

- 29 A fenti megfontolásokra tekintettel a feltett kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1408/71 rendelet 14. cikke (2) bekezdése b) pontjának i. alpontját úgy kell értelmezni, hogy az egyik tagállam területén lakóhellyel rendelkező és ott munkavállalóként tevékenységet végző személyt, aki három hónapos fizetés nélküli szabadságot vesz igénybe, és ezalatt egy másik tagállam területén munkavállalóként végez tevékenységet, e rendelkezés értelmében szokásosan két tagállam területén foglalkoztatottnak kell tekinteni, amennyiben egyrészt a szabadság ezen időtartama alatt az első tagállam szociális biztonsági jogszabályai értelmében munkavállalóként tevékenységet végzőnek tekintendő, másrészt a második tagállam területén végzett tevékenység szokásos jellegű és jelentős mértékű, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia.

A költségekről

- 30 Mivel ez az eljárás az alapügyben részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

A 2008. június 17-i 592/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel módosított, a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendelet 1996. december 2-i 118/97/EK tanácsi rendelettel módosított és naprakésszé tett változata 14. cikke (2) bekezdése b) pontjának i. alpontját úgy kell értelmezni, hogy az egyik tagállam területén lakóhellyel rendelkező és ott munkavállalóként tevékenységet végző személyt, aki három hónapos fizetés nélküli szabadságot vesz igénybe, és ezalatt egy másik tagállam területén munkavállalóként végez tevékenységet, e rendelkezés értelmében szokásosan két tagállam területén foglalkoztatottnak kell tekinteni, amennyiben egyrészt a szabadság ezen időtartama alatt az első tagállam szociális biztonsági jogszabályai értelmében munkavállalóként tevékenységet végzőnek tekintendő, másrészt a második tagállam területén végzett tevékenység szokásos jellegű és jelentős mértékű, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia.

Aláírások

i — A jelen szöveg 29. pontjában és rendelkező részében az első elektronikus közzétételt követően nyelvi módosítás történt.